СЕРБСКЕ НАРОДНЕ НОВИНЕ.

Новине наше излазе сваке седмице двапутъ а С. Нар. Листъ по єданпутъ.

Год. VII.

Пренумерирати се може на свак. ц. к. Пошти съ полгод. ценомъ 5 фор. среб.

ЧИС. 24. ПЕШТА, Четвертакъ 23. Марта. **1844.**

УНГАРІЯ.

ДРЖАВНЫЙ СОБОРЪ У ПОЖУНУ —

Найновіе Милост. крал. Рѣшеніе на предложеніе Државногъ Собора у смотренію вѣроисповѣдателны дѣла.

Sacrae Caes. et Reg. Apost. Majestatis, Domini, Domini Clementissimi nomine, Serenissimo Archiduci, Reverendissimis, Reverendis, Honorabilibus, Spectabilibus ac Magnificis, Magnificis, item Egregiis et Nobilibus, necnon Prudentibus ac Circumspectis Inclyti Regni Hungariae, et Partium eidem adnexarum Dominis Statibus et Ordinibus, qui vel in persona, vel etiam ablegationis munere fungentes, nomine Principalium suorum pro praesenti generali Diaeta Regni, per altefatam Suam Majestatem Caesareo-Regiam clementissime indicta, congregati sunt, benigne intimandum: E tenoribus benignae Resolutionis, erga projectum Legis in negotio Religionis ddto 5-ae Julii a. p. editae, satis perspicuum id esse: Altefatam Suam Majestatem Sacratissimam, dum Dominos Status et Ordines ad proponendam in sensu ejusdem, intuitu religionariae educationis prolium ex ineundis deinceps mixtis matrimoniis nasciturarum, aliam in suo principio tam salutarem, quam securam provisionem benigne inviaret, id scopo praesalvandae libertatis conscientiae, hocque diserte declarato consilio fecisse: ut a partibus mixta connubia ineuntibus omnis, quam ferendae eam in rem imperativae legis dispositio induceret, coactio avertatur; talisque ineatur via, quae principiis catholicae, aliarumque lege receptarum religionum vel consentanea sit, vel saltem non praejudicet. — Quae Domini Status et Ordines sub 8-a Julii a. p. hoc in merito altefatae Suae Majestati Sacratissimae substraverunt, novis Eandem pensitasse curis, et pro candore altissimae mentis Suae declarari Dominis Statibus et Ordinibus benigne jussisse: per ea, quae Repraesentatione hac continentur, Eandem a paulo ante praemissis obtutibus dimoveri non potuisse, esseque ita animo benigne comparatam, ut in legem ejusmodi, cujus imperativa dispositione, imponendaque alicui obligatione principiis suae Religionis contraria, libertati conscientiarum, quam etiam Domini Status et Ordines in eadem demissa sua Remonstratione omnimode salvam habere cupiunt; vis quaecuncunque conferretur, assentiri nequeat. — Altefatam itaque Suam Majestatem Sacratissimam, quantumvis catholicae Religioni firmiter adhaereat; cum nihilominus ex obtutu tum libertatis conscientiae, tum enunciatae in praerepetita benigna Resolutione, quoad prolium e mixtis matrimoniis susceptarum religiosam educationem, perfectae reciprocitatis, matrimonia talia contrahentes in exequendo relate ad hanc educationem suscepto proposito suo impediri non possint, horum in conformitate benigne cupere: ut vitata omni imperativae legis dispositione, de religionaria prolium e mixtis matrimoniis nasciturarum educatione per privatas mutuo libero consensu ineundas scriptas aut orales conventiones statuere, ad ipsos hujusmodi matrimonia contrahentes pertineat, taliumque privatarum hoc in genere stipulationum observantia eorundem contrahentium bonae fidei penitus reliquatur, quin iidem ad mutuae hujusmodi sponsionis suae implementum via juris aut politica cogi possint. Cum itaque provisione hac quibusvis tam e praeceptiva lege profluxuris incommodis, quam etiam manifestatis per Dominos Status et Ordines quoad ineundarum in toties fata benigna Resolutione attactarum stipulationum indolem et sequelas anxietatibus occurrendum sit, Suam Majestatem Sacratissimam benigne desiderare: ut substratum Legis projectum praemissis accommodetur, atque sic modificatum, cum ulterioribus huc spectantibus provisionibus altissimae sanctioni oculus submittatur. In reliquo summefata Sua Majestas Caesareo-Regia Apostolica Iisdem Dominis Statibus et Ordinibus Regni gratia Sua C. R. clementissime ac jugiter propensa manet. Per Sacram Caesar. et Reg. Ap. Majestatem. Viennae, die 25-a Martii 1844. Ladislaus Szőgyényi m. p.

У 124-томъ државномъ 18-тогъ Марта држаномъ засѣданію Высокосл. Табле Великаша §. 89-тый уредбе своб. крал. градова у толико є променутъ, да свакій одъ год. дана у простору вароши поселѣный варошкій или другій каковый явный Чиновникъ, лекарь, ранаръ, Адвокатъ, землѣмѣръ, Апотекаръ, явный учитель, ученый, художникъ и капиталиста гражданинъ быти може, ако у маньимъ варошима 200, у средньимъ 300, а у великимъ 400 фор. ср. годишнѣгъ прихода притяжава и одъ тогъ прихода порезъ плаћа. После овогъ слѣдовало є совѣтованѣ о избору Посланика варошкій. — У засѣданію 126-омъ §. 98. у толико є променутъ, да се Посланици варошки за Државный Соборъ одъ избраны граждана бырати имаю; и слѣдуюћи параграфи манѣ су или више променути. — У засѣданію 127-момъ примлѣно є предложеніе Грофа С., по коємъ се у малимъ варошима одъ свакій 5, у средньимъ одъ свакій 10, а у великимъ одъ свакій 15 граждана єданъ представникъ бырати има, кои не бы сви скупа при совѣтованю участвовали, него свагда само толико ньи, да ій у совѣтованю трыпутъ толико буде, колико магистратуалны чиновника има. — У 125-омъ државномъ засѣданію славны Чинова, 19-огъ Марта држаномъ, окончано є совѣтованѣ о предложеномъ закону о уређенію вармеђскій Скупштина. — У 126-томъ засѣданію примлѣно є заключеніе у смотренію Милост. кралѣв. Рѣшенія одъ 6-огъ Февр., относећегъ се на изступленія младежи, налазећесе на Државномъ Собору и предложеніе Ч. у смотренію сваке године држати се имаюћегъ Државногъ Собора, безъ сваке промене.

Уводный Членъ. (*Родолюбіе* I.) Казалисмо у 16. Числу овы Листова, да ако желимо народность обдржати, просвѣщеніе меѣъ народомъ нашимъ разпространити, и одтудъ достойно уваженіе своеродны предъ светомъ задобыти, треба дѣломъ родолюбіе да показуємо. И заиста безъ родолюбія ни єданъ народъ процвѣтао ніе, нити кои икадъ процвѣтати може; єрь какогодь што немарность о общемъ добру и срећи свои собраћа велику и ненадокнадиму штету народу причинява: тако напротивъ тога родолюбіе приноси неоцѣниму ползу свакомъ ономъ народу, кои є срећанъ, да што више родолюбаца меѣъ сыновма своима брояти може. Родолюбіе, благословено и драгоцѣнніе одъ драгогъ камена родолюбіе, то є темель сваке среће народне, источникъ изображенія и просвѣщенія, и непоколебимый стубъ народности. Ово улива у срдца свои вѣрны сынова божественный онай жаръ, коимъ се общеполезна дѣла производе, и показуе, колико комь родъ свой на срдцу лежи? — Родолюбіемъ постали су и постаю народи знатнымъ и славнымъ; а труломъ немарностію и они, кои су славни были, пропадаю и угашаваю се. Родолюбіе дакле Господо! треба дѣломъ да засведочавамо, пакъ ћемо свако добро народно постићи, имати и утврдити.

Погледаймо дѣла наши Праотаца, како су они родолюбиви были? — Они су и при найвећимъ опасностима, да, и подъ самимъ игомъ турскимъ онда, кадъ є скоро цела Европа отъ оновременогъ страшила тогъ Азіатскогъ стрепила, съ ньимъ неустрашимо борећи се, вѣру, єзыкъ и име своє обдржали. Колико су прадѣди наши родолюбіємъ одушевлѣни были? показую толике заслуге ньове, съ коима се ретко кои народъ дичити може, као што обштепознате привилегіє народне ясно сведоче. Родолюбіємъ су наши Предци придворну канцелларію себи и своима издѣйствовали, и промѣнувшимъ се обстоятелствама времена. *кадъ су грађанско право у унгаріи примили*, при союженію ове съ Канцелларіомъ Унгарскомъ старали су се, державнимъ закономъ год. 1791 права своя сотимъ обезбѣдити, *да Србльи свободно вѣроисповѣданіє своє имаю* *), да се како при высокосл. Канцелларіи Унгарской, тако и при Намѣстномъ Совѣту Кралѣвскомъ у службу примаю, и одма по укиненю Іллирическе Канцелларіє наименую. Истина, да данасъ у већимъ грађанскимъ званіяма сынова наши неимамо; но ово колико другимъ узроцыма, толико и сами себи приписати морамо. Єръ митостиво Правителство познає вѣрность и заслуге народа Србскогъ, и зато какогодь што смо толике славне Генерале, Полковнике, и друге чиновнике у военнымъ службама имали, и данасъ имамо: тако бы и у грађанскимъ службама са Србскимъ сыновима дичити се могли, кадъ бы они, кои по закону земальскомъ већа званія оправляти могу, т. є., кои су благородни, лѣпа притяжанія и способности имаю, званія тражили, млађи манѣ службе примали, и средствомъ наши Великаша угодномъ приликомъ, и на своимъ месту препоручени бывали; а старіи способни и заслужени мужеви о томъ настоявали, и молбено искали, да се закономъ намъ дато право у изполненіє доведе. — Зато отбацимо безнадеждіє оно, да Србльинъ неће на выша грађанска достоинства подигнутъ быти; отбацымо огорченіє и одтудъ очаяніє; тражимо, молимо и иштимо; не стыдимо се кадкадъ и отбієни быти, то се и другима догађа, надаймо се болѣмъ, пакъ ћемо се увѣрити, да ће желя наша испунѣна быти.

Далѣ родолюбіє и срдечна ревность наши дѣдова и прадѣдова исходатайствовала є одъ премилостивы наши Імператора и Кралѣва Унгаріє освобожденіє више крал. своб. градова, у коима и данасъ већимъ числомъ Србльи срећно обытаваю, — издѣйствовала є освобожденіє више своб. военны обштества србски; родолюбивымъ предстателствомъ ревностны Србаля изливена є милость Царска на обытателѣ оба Диштрікта, В.Кикиндскигъ и Бечейскогъ или Потискогъ, и на нѣкоя знатнія и већа села србска, одъ кои су привилегирате, данасъ лепо цвѣтаюће вароши постале; а у свему су овомъ много и премного, коє упутствіємъ и препорукомъ, коє пакъ личнымъ и писменымъ молбама наши блаженопочивши Митрополити и Епіскопи содѣйствовали, кои родолюбіє и ревность свакій съ дѣли народны болѣ познатый Србинъ незаборавимо почитує, и при спомену имена ньовогъ благодарнимъ срцемъ родолюбива дѣла ньова хвали и превозноси. Къ тому погледаймо толике србске монастыре и цркве, коє су родолюбиви наши Отци и Праотци сазыдали, обогатили и украсили, — и фондъ народный (благословено и свето заведеніє), кои намъ као изворъ средства изображенія и просвѣщенія народногъ треба да служи. Сва су ова дѣла ревности и родолюбія наши Отаца, Дѣдова и Прадѣдова. —

Налазимо и у новіємъ времену ревнителя и родолюбаца, кои су се за народность, изображеніє и просвѣщеніє народно сматрали. Тако съ благодарностію опоминѣмо се ревностны Основателя Гимназіума Карловачкогъ Сабова Димитріевића, Богословски школа у Карловцы, и доцніє у Вршцу, — заведенія ранителногъ тако названогъ Благодѣянія за потребне у наукама доброуспѣваюће ученике; почитуємо родолюбиве Карловчане и Ново-Сађане, кои су два Србска Гимназіума подигли. Съ благодарнымъ чувствомъ сећамо се Основателя фонда школскогъ, и заведенія преправителногъ за Учителѣ. Тако обшту благодарность заслужую основательи, подпомагательи и ревностни Настоятельи многополезногъ заведенія Матице Србске, — родолюбиви Учредници Новина, Лѣтописа и други періодически сочиненія, къ тому ревностни Участници и перомъ и новцемъ подпомагательи Кньижества Србскогъ. — Тако є незаборавимый споменъ у Србскимъ срдцама оставіо многохвалѣный родолюбацъ Савва Текели, кои є заиста дѣломъ показао, да є за родъ свой живіо и умирао. Тако съ благодарностію признаємо родолюбіє и ревность Г. Іоанна Нако отъ Сентміклоша и Маріенфелда, кои є примѣрно притекао у помоћь обштеполезной и премилой Матици нашой. Не манѣ увеличавамо и признаємо и други родолюбаца похваледостойна дѣла, и срдечне жертве, на олтаръ народногъ изображенія и просвѣщенія принешене. Но при свемъ томъ кадъ посмотримо, колико данашня обстоятелства времена одъ насъ изискиваю за просвѣщеніє народно чинити? и како насъ мало има, кои се обштегъ добра сећамо, и за родъ нашъ старамо? Къ тому кадъ се увѣримо, да бы доста и много учинити могли, кадъ бы изъ толике множине народа нашегъ, само петдесетый на помоћь народногъ просвѣщенія притицао, и да не само новцемъ, него и другимъ начиномъ та помоћь народна быти може; то онда заиста признати морамо, да бы мы данасъ за просвѣщеніє народа нашегъ, родолюбіє много више дѣломъ показивати могли. О чему ћемо у будућемъ члену овы Листова накратко пробесѣдити.

Ev. M.

*) Чудо є, да се 1792. год. іоште тако мыслило и радило, као да є онда истомъ право намъ гражданства и свободногъ вѣроисповѣданія изходатайствовати требало, и іоштъ є чудніє да се и садъ тако мысли и говори и ради, као да смо те споменуте годике истомъ права та получили. Та нису ли предцы наши само подъ условіємъ права свободногъ вѣроисповѣданія подъ Патріархомъ Чарноєвићемъ овамо прелазили, и немамоли толика о томъ мил. привилегія; а и о праву гражданства нашегъ немали земальски закона іоштъ подъ Матіомъ Кралѣмъ а и доцніє, на после, толикихъ Імператора и Кралѣва право грађанства утврђиваюћихъ мил Резолуціа и грамата, Будимцемъ и. и. іоштъ подъ Леополдомъ, и Пештанцемъ подъ Карломъ издаты, коє се и у Лѣтопису и Народномъ Листу читати могу. Учр.

ПОДУНАВСКЕ ЕВРОПЕЙСКО-ТУРСКЕ КРАИНЕ.

3. Сербія.

(Продуженіє.)

Садъ добыє Руссія у Сенату совершену претежность, и Господари су садъ на то содѣйствовали, да се Црный Ђорђе изъ землѣ удали. Но ово имъ за рукомъ неизаће, єрбо є Ђорђе у народу много привржeника имао; али су при свемъ умели нѣга на неко време свію гражданскій права лишити и нѣму само титулу Врховногъ Вожда оставити. Ово у ондашньимъ немирнимъ временима на дуго време ніє овако обстати могло, и Главна Народна Скупштина поврати храбромъ Ђорђу у почетку год. 1811-те неограничену власть натрагъ и удали нѣгове противнике. Овай несрећный изходъ руссійске партає по свой прилици была є найважнія причина, што се Руссія год. 1812. приликомъ мира у Букурешту заключеногъ мало натрагъ повукла. — У пролеће године 1813-те започну Турци последньи ратъ противъ Србаля, упаднувши силомъ у Србію. Црный Ђорђе могао бы было ньима противостати, и народъ бы се на нѣговъ позывъ на оружіє дигао было, али є Недоба противъ свакогъ ратногъ преправляня протестирао, и нѣму сасвимъ привржeнъ Сенатъ заповеди, да народъ оружіє положи. Господари се поуздаю на

обеćанć, да се за ньова права емствує, и одпусте своє людство башъ у оно време, кадъ су Турци на Сербію ударили и страшну освету узимали. Недоба, коєга су привржeници простодушногъ Црногъ Ђорђа окружавали, сакріє одъ овогъ починćна злочинія, и кадъ су Турци веćъ целу землю заузели были, заиште Црный Ђорђе, да Турци у малимъ оддćленіяма, коя су за градско воинство довольна, у землю ступаю, немогućи веćъ ньовой сили противостати. Наєданпутъ се покаже цело турско воинство, Недоба садъ сметне маску, и изясни се, да ће се у случаю, ако бы се Србльи узпротивили, съ Турцима соєдинити, ако ли се пакъ покоре, онда ћеду сва права Србаля сохранćна быти. Ублаженъ тако Црный Ђорђе отиде у Земунъ, мыслećи, да є своимъ отлазкомъ Сербіи миръ осыгурао, али є сотимъ землю само найстрашніой освети*) предао, а Недоба пре одлазка свогъ зданіє, у коємъ є Сенатъ быо, средствомъ пушчаногъ праа разори и тако све папире Сената упропасти.

Одъ овогъ времена починć сила Милоша и траяла є до среде године 1839-те, кадъ є онъ подлećи морао.

Одъ свогъ полубрата наслćдіо є онъ быо знаменито богатство, союзи се съ Турцима, они га за Обркнеза у южнимъ окружіяма произнесу, године 1815-е, кадъ фанатически Турци и нćму о глави радити стану, союзи се онъ са айдуцима, совокупи око себе одъ турскогъ тирянства разбегше се бывше своє єдиноплеменике и протера Туркеизъ землć, али не сасвимъ, него учини съ ньима уговоръ, по коємъ Турци у притяжанію градова остану, и Србльи имъ се годишньій данакъ плаćати обвежу. По овомъ уговору буде у свакомъ Окружію поредъ Кнеза и єданъ Муселимъ намештенъ, кои є судити имао. Ово несыгурно положеніє ніє могло дуго траяти; Црный Ђорђе, кои є изъ Бесарабіє, куда се уклоніо быо, течай стварій внимателно мотріо и са Хетеристама у союзу быо, врати се године 1817-те изненада у Сербію, и на нćговъ бы се позывъ цела земля противъ Турака подигла была, да ніє погинуо быо, онда бы Босанскимъ и Бугарскимъ христіянима руку пружіо быо и побуна Грка год. 1821-ве была бы сасвимъ друге важности.

Неповераванć Порте спрама Босанскій спаия много є на то принело, да се Милошево положеніє наспрамъ турскій Великаша осигура.

Године 1828-ме появи се руссійско-турскій ратъ, и Милошъ непредузимаюћи ништа противъ Порте, а своимъ недćланćмъ и Бошняцима є путъ препречавао. Сотимъ є онъ придобыо себи наклоность и Порте и Руссіє, стекао є княжество и добыо, удаліо є изъ Сербіє све Турке, изузимаюћи оне, кои су се у градовима налазили, прибавіо є свободу трговине у внутреньости Турске и свободно быранć судія. Милошъ ніє пропустіо ова обстоятелства употребити, да се одъ Митрополита за Княза помазати, и одъ народа у Скупштини за таковогъ признати.

(Продуженіє слćдує)

Енглезскій єданъ Часописъ доноси у своомъ извćстію одъ месеца Окт. п. г. совершеный прегледъ догаćая Княжества Сербіє найновіегъ времена. Извćститель истогъ члена съ лепимъ непристрастіємъ, коя се кодъ иностранаца редко налази, признає цćну Славена, опредćлююћи имъ место мećу найплеменитима народима човечества. Сербле ту именує „єдну измećу найвеличествены грана гранатогъ стабла славенскогъ"; ГГ. Вучићу и Петроніевићу честно осветлява лице одъ гадны поруга, и непристойны потвараня, коя су нека лица измыслила, и подъ рукомъ новаца у штампу предали, па тако по свету разаслали, да ій ту оцрне а себе очисте. Да су речена два мужа себи неизмериме заслуге за отечество своє прибавили, томе ће быти найбольи сведокъ свеобштый яукъ и плачь, съ коимъ ій є народъ у прогнанство испратіо; и исмый садашньи Князъ признає заслуге ньове, чимъ имъ властитомъ рукомъ дописує. — Горе реченоме члену енглезскогъ Часописа приложенъ є народописный землćписъ, у комъ є назначителна черта измećу нарćчія Словачкогъ и Польскогъ, вćрно по Шафарику начинćна.

(Квećъ.)

ВАЛАХІЯ и МОЛДАВІЯ.

Букарештъ, 3-ћегъ Марта. — Ако є єдна одъ найглавніи човеческій добродćтельій послćдственость, и ако се ова у томе состои, да увекъ по предузетимъ основоположеніяма и на опредćленый веćъ конацъ дćламо, онда є садашня оппозиція у овдашньой Народной Скупштини дćйствително добродćтелна, єрбо є врло послćдственна и све предложене законе Правителства одбацує. Овде се наравно раћа питанć, шта є то Князъ Бибеско учиніо, те є после єдногодишнćгъ само владаня толику оппозицію противъ себе подигао, хотя є онъ са тако великомъ веćиномъ одъ 131 гласа измećу 160 бырателя избранъ, и као найразумніи, найдćятелніи и найбогатіи човекъ у целой земльи познатъ. Нćгова дćятелность — онъ ради свакій данъ 16—18 сатій — недопуштаю ни найманć недозревати, да є и онъ главнимъ восточнимъ пороцима, и леньости, изложенъ. Али толико противъ нćга непріятельованć по свой прилици башъ ово обстоятелство побućує, што є онъ одъ споменуты порока свободанъ; онъ, будućи да самъ ради, зато ште, да и чиновници раде, коє овде ніє обычай, и будućи да самъ никаквогъ мыта неприма, зато ште, да и други никаквогъ мыта непримаю, а ово се зове Валахійске подданике животногъ воздуха лишити. Зато се садъ Бояри, изъ кои є Народна Скупштина саставлćна, сотимъ свете, што сва предложенія нćговогъ Попечителства одбацую. Шта є ньима стало за благостояніємъ отечества, цивилизаціомъ, изображеніємъ и напредкомъ! Отечестволюбіє познаю они само изъ Валахійскій и греческій Новина, а Князу се осветити, и нćму показати, да найревностніє нćгово дćланć наспрамъ ньове оппозиціє безъ успćха остати мора, ньима више вреди, него све благостояніє отечества. Неможе се Князу пребацити ни превелико похлćбствованć своє породице; єрбо осимъ, што є своя оба брата, Штирбея Попечителćмъ внутрены дćла, а І. Бибеска Управителćмъ Мале Валахіє, наместіо, никогъ іоштъ одъ своє фамиліє ухлćбіо ніє. Оба ова достойни су свогъ брата, изображени мужеви, и Валахіи срећу желити треба, што су у споменута званія поставлćни. Обоица су веćъ лепа свидćтелства благородногъ ньовогъ начина мышлćня дали сотимъ, што є Штирбей у Букрешту 2000 піястра, а І. Бибеско у Краіови 3000 піястра на зиданć евангелическій црквій поклоніо. Кадъ бы дакле знати хотćли, коє є правый узрокъ толике оппозиціє противъ Княза, то ћеду они, будućи да роćено веćъ дете и име имати мора, одговорити, да велика наклоность Княза Руссіи и нćнимъ основоположеніяма свободу ньову и права у опасность доводи. Єли ова неоснована брига можебыти тавно предчувствованć будućности, и слутня оногъ, што имъ прети?!

РУССІЯ.

По найновіимъ вćстма изъ Петрограда у тамошньимъ вышимъ круговима влада велико негодованіє сверху тога, што се Енглезска у последнć време опеть трудила черкезе ратномъ оправомъ снабдćти. Негодованіє ово примćчава се веćъ и у званичнимъ извćстіяма. Причина наведеномъ дćланю Енглезске неполаже се у некорыстолюбивомъ соучастію Енглезске, него у томъ, што се она бои, да се нćни трговина у средньой Азіи неумали. Дознало се, да є неколицини енглезскій бродова поредъ свегъ вниманія одъ

*) Самъ Везыръ Солиманъ дао є године 1814-те 300 Србскій робова на колацъ набити.

стране русса за рукомъ изишло знаменито число ратны потреба черкезима донети. Ово се само онда поняти може, кадъ себи представимо велику дрзновеность и вештину енглезскій морнара и лакъ составъ ньовы бродова, спрама кои грдни руссійски бродови ништа издѣйствовати немогу. Къ оваковомъ успѣху іоштъ и то много приноси, што су черкези руссійске год. 1840. сграђене тврдиньице разорили. Съ извѣстностію се потврждава, да се међу черкезима енглези налазе, кои се труде черкезе између себе союзити и на согласна движенія побудити. По другимъ писмама изъ кауказа черкези су садъ више него игда дрзновени, и подъ предводителствомъ Шамина, кога они као пророка почитую, у многимъ су тврдиньицама руссійскимъ све войнике до єдногъ побили. Исто тако учинили су и у онимъ селма, коя су се руссима подвргла; у ньима су сырѣчь сви, мало и велико, изсечени. Єдну такову изишло є за рукомъ руссійскомъ Генералу Клиге одъ Клигенау освободити, и Шамина у брегове протерати. Съ почеткомъ пролеѣа нова ѣе борба противъ черкеза започети и число пешака ѣе на 124 баталіона умножено быти. Сви разумни потврждаваю, да ѣе Руссія черкезе текъ за полъ столѣтія совершено покорити моѣи; али она мора себи овай путъ у средню Азію, ма ю шта коштало, отворити.

ТУРСКА.

Непрестано траянѣ немира у Албаніи. Порту є на последку на озбильна средства побудило. По найновіимъ вѣстма хиляду войника, снабдѣвены потребномъ артиллеріомъ, опредѣлено є, да узсемирене главе и разбойнике изъ ньови ласеда изтераю и уничтоже.

НОРВЕГІЯ.

Особенимъ порученіяма у Далмаціи, Црной-Гори и пр. познатый руссійскій Агентъ Чевкинъ наименованъ є за руссійскогъ Главногъ Конзула у Норвегіи. Онъ ѣе се овы дана изъ Оршаве, гди се у последнѣ време задржавао, на своє опредѣленіє кренути.

ОБЩЕПОЛАНА ЗАВЕДЕНІЯ.

Подъ именемъ „Дружство Густава Адолфа“ установлява се и у Берлину заведеніє, коєга ѣе опредѣленіє быти єдиновѣрницыма Евангелическе цркве, кои међу неевангелическимъ христіанима живе, у смотренію црковногъ станя свакимъ могуѣнимъ начиномъ подпомагати. Заведенія овога Покровителство приміо є самъ Краль.

У Баварской. По различнимъ Надлежателствама раздаю се уставни Членови побужденіємъ и упутствіємъ Нѣг. Крал. Высочества Наслѣдника престола основаногъ дружства за разпространяванѣ полезны вѣжества у струки єстественны наука, свеобште Технике и Домостроителства. Списанія свакогъ рода, коя у найближемъ союзу са пословима тецива стое, сочинява ѣеду се и по євтину цену продавати, да бы се тако свима онима, кои времена или способа за прибавленіє строго книжевны вѣжества немаю, прилика дала у споменутимъ вѣжествама знаня своя разпространити. Свакій, кои четыръ прайска талира годишнѣ плати, постае членомъ овогъ дружства, коєга ѣе првый одборъ Нѣг. кралѣв. Высочество престола Наслѣдникъ наименовати. Овай ѣе одборъ списанія сочинявати, о ньима чрезъ способна лица пресуду изрицати дати, списательима награду опредѣлявати, и тако ньове производе као притяженіє дружства прибавляти.

У Лондону торжествовало є г. 1790 за подпомаганѣ потребны Литератора зеведено содружество свакогодишньій праздникъ своги постанка. Изъ рачуна показало се, да є прошасте године 11450 фунти штерлинга подѣлено. Маркисъ Ландсдовъ опетъ є за предсѣдателя, а Робертъ Пеелъ и Лордъ І. Русселлъ заподпредсѣдателѣ избрани су.*)

*) Позорльивъ читатель примѣтит' ѣе, да о овымъ горньимъ установленіяма зато найвише извѣстіє овде чинимо, да бы се и мы такова предпріятія и намѣренія за угледъ узимати и подражавати имъ побуждавали. При томъ внимателніє учинити желимо, читателѣ, како само Нѣг. Вел. Прайзскій краль Густавъ Адолфа на то само, на то да се потребнымъ єдновѣрнымъ лутеранскимъ обштествама и црквама помоѣъ пружа, установляваюѣе се заведеніє подъ своє покровителство примати по нѣговомъ успѣху дѣлати снисходи; како найзнатніегъ данасъ кралѣвства и найславніегъ народа, єнглезскогъ, найзнатніи и найславніи првый Министеръ Робертъ Пеелъ удогъ, за подпомаганѣ потребны літератора заведеногъ содружества нестиде се званія второгъ предсѣдателя пріймити; а мы єдно, оскудно истина, али и по досадашнѣмъ, премда почетка неволяма и своимъ недостатцыма ограниченомъ, дѣланю явнымъ рода одобреніємъ хвалѣно, а по цѣли своіой неоцѣнимо имамо книжевно заведеніє: Книжевно содружество Матице Сербске, коє намъ найизвѣстніє и найсигурніє средство процветаня книжества и разпространенія народногъ просвештеня очевидно єсте, а єдинствено крѣпкій градъ єзыка и народности быти може: па опетъ има єданъ и другій Господинъ нашъ, кои ніє посумньо више пута тако изразити се, као да се то неслаже са достоинствомъ Епіскопскимъ, што се нашъ Преосвященнѣйшій Г. Епиъ Платонъ предсѣдательства нашегъ книжевногъ содружества пріймio! Комментаръ на овака умствованя и израженія писати мыслимо да ніє вредно: praestat motos componere fluctus, и такоѣе и име истога Гдна великодушно прećутиѣемо; єръ држимо, да и самъ ніє тако мысліо као што се изрекао: али то у інтерессу те Господе примѣтити за нуждно налазимо, да и нашъ народъ одавна вѣкъ и ниже и више своє членове по ономе, што є ко народу привредіо уважава, па у данашнѣ време и Господу Епіскопе толико више люби, почитує. и слави, колико кои и по струки народногъ просвѣщенія, свима миле народности и обштегъ народногъ блага приноси.

Учредн.

Цена ране у Пешти 31. Март. по рим. Пешт. мер. грош. В. В.

	найб.	сред.	лош.
Жито	128	120	107
Наполица	86	80	72
Ражь	74	70	66
Єчамъ	60	56	52
Зобъ	50	48	45
Кукурузъ	72	68	60

Станѣ Дунава у Пешти.

31. Март. . . .	9′	7″	0‴.
1. Апр. . . .	10′	1″	0‴.
2.	10′	5″	0‴.
3.	10′	6″	0‴.

ОГЛАСИТЕЛЬ

БРЗОВОЗСТВА ОБЯВЛЕНІЄ.

Чимъ су доленодписати ньово дояко само одъ Пеште до Бає постоянно брзовозства заведеніє, за будуште одъ Пеште преко Бає, Сомбора и Куле сасвимъ до Новогсада разпространили; то слѣдуюѣимъ всеобште на знанѣ даю, да ѣе изъ Новогсада преко Куле, Сомбора и Бає у Пешту, одъ 1-огъ Априла н. р. т. л. свакогъ Понедѣлника, Среде и Петка, и натрагъ изъ Пеште преко реченны градова у Новысадъ такоѣеръ свакогъ Понедѣлника, Среде и Петка, єдна кола у два дана путованю отлазити.

Єдна особа поредъ 30 фунти теретногъ пртляга, плаѣа одъ Новогсада до Бає 3 фор., а до Пешне 7 фор., натрагъ изъ Пеште у Новысадъ 6 фор. у сребру.

Одпутованѣ у Новомсаду є у Турскомъ-Хану, у Кули у господскомъ великомъ гостилнику, у Сомбору кодъ Елефанта, у Баи у гостилнику кодъ златногъ Лава, а у Пешти у двору кодъ Маѣарскогъ Краля поредъ немецкогъ театра.

Никола Лаутъ
подватникъ.

III-ѣа книга Мушицковы Стіхотворенія веѣъ печата се, и сва ГГ. Совокупительи се умоляваю, да съ конца Марта месеца имена ГГ. Пренумеранта заедно съ новцыма у Новый-Садъ на Г. Георгія Киріяковиѣа пошлю, кои за новце ємствує, и одъ кога ѣе свакій книге до Ѣурѣева дана добыти.

☞ За нуждно држимо почитаемый публикумъ внимателнимъ учичити, да є у числу 21. овы Новина на последньой страни у пуимѣчанію Гдна Іоанна Бугарскогъ у смотренію цене погрешка учинѣна, кою овако поправити молимо:

Цена є Маппе два фор. среб., а са фарбама иллуминиране два фор. и 30 кр. ср.

☞ Сбогъ настоєѣи велики Праздника у Недѣлю Новине неѣе изиѣи.

Учредникъ и Издаватель Ѳеодоръ Павловичь. — У Пешти, М. Дороѳеє улицы, Nro 20.

У БУДИМУ, писмены Кр. Свеучилишта.